

319 björnar i sammanlagt sju län fick skjutas i årets licensjakt

Rovdjursföreningen överklagade björnjaktsbeslutet i Norrbotten – tilldelningen för stor och jakttiden för lång.

Flest björnar fick skjutas i Norrbottens län som tilldelats 90 björnar i år, vilket är 18 fler än förra året. Fördelningen av licenserna i övrigt är följande:

80 björnar fick skjutas i Jämtlands län,

48 i Gävleborgs län,

25 i Västerbottens län varav 16 nedanför odlingsgränsen,

22 i Västernorrlands län,

2 i Värmlands län vilka gäller i Torsby och Hagfors kommuner samt

52 björnar i Dalarnas län med en kvot för honor.

Kvoten i Dalarna innebär att om maximalt 13 honor över 80 kg skjutits, avblåses jakten oavsett hur många björnar som finns kvar på licensen.

Jakttiderna gäller från 21 augusti till 30 september ovan odlingsgränsen, men till den 15 oktober i områden nedanför odlingsgränsen.

Användning av åtel vid jakt på björn prövas på försök för andra året i Västerbotten och Dalarna och i år även i delar av Norrbotten. Försöket ska utvärderas efter ytterligare ett år.

ILICENSTILLDELNINGEN HAR länsstyrelserna inte tagit hänsyn till att 55 björnar redan har skjutits i s.k. skydds jakt tidigare i år. Detta har föranlett Svenska Rovdjursföreningen att överklaga länsstyrelsens i Norrbotten beslut att tillåta licensjakt på 90 björnar. Trots att 28 björnar sköts i våras i detta län i skydds jakt, har länsstyrelsen höjt licenstilldelningen med 25 procent, dvs 18 fler björnar, än året innan.

I sitt överklagande hänvisar Rovdjursföreningen till Skandinaviska björnprojektets uppgifter om att björnstammen minskar i Norrbotten sedan några år tillbaka. (Av de övriga skydds jakt dödade björnarna sköts 22 i Jämtland och fem i Västerbotten.)

Rovdjursföreningen argumenterar också för en återgång till den kortare jakttid med avslut den 30 september, som tidigare gällde för områden mellan odlingsgränsen och lappmarksgränsen i Norrbotten med hänsyn till björnarnas förberedelse tid för idevistelsen. Artikel 12 i EU:s naturskyddslagstiftning, Art och habitatdirektivet, ger stöd för detta krav.

HANS RING

Stor risk vid åtel att skjuts bort från sina

Honor har aldrig setts ta med sig sina ungar till en åtel eftersom ungarna lämnas i skydd utom synhåll. Erfarenheten visar att det dessutom är närmast omöjligt att skilja björnhonor från hanar. Ändå tillåts i vissa län jakt på björn vid åtel, och Dalarna har infört en kvot för antalet honor som får skjutas.

Jag har just kommit hem från Finland efter att ha suttit några nätter i gömsle och spanat efter björnar. Ett tiotal djur har jag sett. Avståndet har varierat från flera hundra meter ner till mindre än tio meter och flera av björnarna har jag kunnat titta på i timmar. Om björnarna varit ensamma har jag inte i något fall haft en aning om könet.

Hemma hittar jag besluten från de olika länsstyrelserna om årets björnjakt och jag kan inte låta bli att undra. Både i Västerbotten och Dalarna är åteljakt tillåten och i Dalarna har man infört en kvot för antalet honor.

JÄGARN KUNDE INTE SE SKILLNAD

När det gäller honkvoten ska man kanske hellre säga återinfört, för under åren 1992-98 – då Naturvårdsverket hade hand om beslut av det här slaget – gjordes ett försök med honkvot. Jägarna ville ha en sådan eftersom de trodde sig kunna skilja mellan han- och honbjörnar. Om de verkligen var kapabla till det skulle det med en separat honkvot gå att skjuta fler björnar.

Det gick inte alls som jägarna hade hoppats. Det första året sköts det visserligen fler hanar än honor, men under de följande fem åren sköts det totalt 86 hanar mot 90 honor. Ett i och för sig egendomligt utfall eftersom honor med ungar inte var tillåtna för jakt.

Jägarna kunde alltså inte avgöra könet på björnen som de sköt på. De satt på pass, en björn dök upp och de flesta sköt säkert så fort det var läge att göra det. Naturvårdsverket hade väl haft en förhoppning att jägarna skulle anstränga sig lite extra för att andelen hanar skulle öka men det blev inte så.

Självfallet finns det situationer när det går att avgöra könet på en björn som man ser. Det kan t.ex. gå om man ser hur två eller flera djur betar sig mot varandra. Men hur ofta händer det speciellt under jakt? Att länsstyrelsen i Dalarna nu återinför honkvoten är obegripligt.

ÅTELJAKTEN FÖRBJÖDS 2001. Den var nog en ganska sentida företeelse för under 70-talet och kanske även tidigt 80-tal var björnstammarna ännu så glesa att det knappast lönade sig. Läs t.ex. om Bertil Pettersons envisa ansträngningar att locka björnar till åtlar i relativt björntäta marker.

Men antalet björnar ökade och när man då granskade avskjutningen visade det sig att några få jägare sköt björn nästan årligen. De hade säkert börjat åtla. Därmed var diskussionen igång och det fanns argument för och emot.

Länge såg jag som många andra åteljakten som något positivt eftersom den rimligtvis borde innebära skott under

björnhonor ungar

lugnare förhållanden och därmed minska risken för skadskjutningar.

UNGARNA SYNS ALDRIG VID ÅTEL
Bland all ny kunskap från Skandinaviska björnprojektet fanns emellertid också uppgifter om att honor med ungar i olika situationer tillfälligt kan lämna dem. En hona som vill besöka en åtel tar inte med sig ungar. Hon vill inte riskera att möta en hane där utan kommenderar upp ungar i ett träd.

När hon kommer fram till åteln kan ju den väntande jägaren inte ha en aning om att det handlar om en hona med ungar. Det var den kunskapen som ledde till förbudet.

Någon kanske invänder att ungar som tidigt på hösten blir moderlösa kan överleva. Ja, det vet vi att de kan, men vart tog i så fall etiken vägen?

Lassi Rautiainen, som varit min värd under ett antal besök i Finland, har arbetat med åtlar och björnar i omkring 30 år. Det torde inte finnas någon i Europa som har sett fler björnar på åtlar än han har gjort. Och han har aldrig sett en hona komma med ungar till någon åtel. Syftet med länsstyrelsernas försök att tillåta åteljakt är "främst att dokumentera jägarkårens intresse." Hade det inte varit enklare att göra det med en intervjuundersökning?

**TEXT OCH FOTO:
ANDERS BJÄRVALL**

En svartbjörnhona vid en åtelplats i USA jagar upp sina ungar i ett träd för att sätta dem i säkerhet medan hon går iväg för att äta. Beteendet är detsamma som hos svenska brunbjörnar.

